Ministerie van Justitie en Veiligheid

Minister voor Rechtsbescherming

Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen
Directie Sanctie- en
Slachtofferbeleid
Forensische Zorg

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Datum
2 februari 2024

Ons kenmerk

nota

Brief detentielandschap hoogrisico-gedetineerden

1. Aanleiding

De afgelopen periode is door DJI in kaart gebracht wat er voor nodig is om gebouwen in beveiliging en faciliteiten nog beter in te richten op de doelgroep hoogrisico-gedetineerden, mede gelet op de aanpassingen van de Penitentiaire beginselenwet. De uitvoeringsconsequenties hiervan zijn nog niet volledig in beeld gebracht. Aan de Kamer is toegezegd uiterlijk eind 2023 te informeren over de stand van zaken. Omdat er ook financiële consequenties zijn van de uitwerking van de aanpassingen, heeft het opstellen van deze brief helaas vertraging opgelopen. Bij de volgende Voortgangsbrief over de aanpak van georganiseerde criminaliteit in berechting zal de Kamer nader geïnformeerd worden, deze brief wordt voor de zomer 2024 verzonden.

2. Geadviseerd besluit

Instemmen met bijgevoegde Kamerbrief.

3. Kernpunten

DJI heeft onderzoek laten doen naar het risicoprofiel van deze categorie gedetineerden en welke maatregelen (organisatorisch, bouwkundig en elektrotechnisch) getroffen zouden moeten worden om de risico's op voortgezet crimineel handelen vanuit detentie, die van deze categorie uitgaan, te mitigeren. Uit het onderzoek blijkt dat er op bepaalde locaties soms ingrijpende fysieke maatregelen nodig zullen zijn om tot het gewenste veiligheidsniveau te komen.

Per beveiligingsniveau is in kaart gebracht welke aanpassingen nodig zijn. Voor de beperkt en extra beveiligde inrichtingen blijken géén aanpassingen noodzakelijk. Voor de normaal beveiligde inrichtingen worden enkele maatregelen voorgesteld. De belangrijkste aanpassing in het nieuwe detentielandschap betreft een aanscherping van het beveiligingsniveau 'uitgebreid beveiligd'.

DJI heeft in het kader van het verder bestrijden van voortgezet crimineel handelen tijdens detentie (VCHD) en de steeds groter wordende groep hoog-risico gedetineerden een toetsingskader Uitgebreid Beveiligde Inrichting (UBI) voor de Afdelingen Intensief Toezicht (AIT) uitgewerkt. Dit is gebaseerd op onderzoek en is methodisch opgebouwd vanuit risicomanagement, om de risico's in het kader van VCHD verder te mitigeren. Daaruit is naar voren gekomen dat er hogere veiligheidseisen aan het UBI niveau moeten worden gesteld dan nu het geval is.

Directoraat-Generaal Straffen en Beschermen
Directie Sanctie- en Slachtofferbeleid
Forensische Zorg

Datum
2 februari 2024

Ons kenmerk
ntb

Op de bestaande AIT locaties zijn, soms ingrijpende, fysieke maatregelen nodig om te voldoen aan dit niveau. Het is mijn ambitie, dat in de toekomst alle AIT's aan dit beveiligingsniveau voldoen. Op dit moment wordt nader in beeld gebracht wat hiervoor nodig is. Dit zullen vergaande aanvullende maatregelen zijn. De uitwerking vergt circa 6 maanden. Bij de voorjaarsnota zal hiervoor een claim worden ingediend zodat er voor de zomer een besluit genomen kan worden. Het streven is dat dit vóór de zomer 2024 uitgewerkt is. Voorgesteld wordt om vooruitlopend hierop in 2024 maatregelen te treffen waarmee de AIT's beter beveiligd worden. De AIT's zijn daarmee echter nog niet op het beoogde 'ubi-niveau'.

Vooruitlopend hierop wordt in de vier bestaande AIT's geïnvesteerd in mitigerende (veiligheids-)maatregelen. Dit zijn maatregelen die de komende maanden genomen worden, vanuit veiligheidsoverwegingen wordt niet gewacht tot het totale plaatje gereed is. In totaal betreft dit €10 mln aan incidentele investeringen.

DJI zal in 2024 onderzoeken wat dit nieuwe toetsingskader betekent voor de Terroristenafdeling en de afdeling voor beheers problematische gedetineerden.

DJI wordt geconfronteerd met een toenemende instroom van hoogrisico-gedetineerden. Vanwege de veiligheidsrisico's die deze doelgroep met zich meebrengt is het zaak dat zij zoveel als mogelijk verspreid worden gedetineerd. De Extra Beveiligde Inrichting (EBI) in Vught kent een beperkte capaciteit en de huidige AIT's maken het nu nog mogelijk om deze doelgroep te spreiden. Op dit moment zijn er vier AIT's: Krimpen aan den IJssel, Alphen aan den Rijn, Leeuwarden en Arnhem. Daarnaast is er een AIT in Sittard gepland en komen er in het Justitieel Complex Vlissingen en Lelystad op termijn AIT-plekken bij. Voor de AIT Sittard geldt dat er extra AIT-plekken worden gerealiseerd. Deze AIT-plekken zullen voldoen aan het niveau 'uitgebreid-beveiligd'.

4. Toelichting

4.1 Politieke context

Relevant zijn twee moties van het lid Ellian op dit punt:

- Motie 36200-VI-63 17 november 2022 Ellian
    a. Een uniform beveiligings- en detentieregime voor de Afdelingen Intensief Toezicht te creëren waarbij volledige controle van communicatie het uitgangspunt is.
- Motie 36200-VI-64 17 november 2022 Ellian:
    a. Te onderzoeken of een aparte (tijdelijke) locatie voor de EBI-plus categorie gevonden kan worden;
    b. Te onderzoeken waar op korte termijn hoog beveiligde cellen gerealiseerd zouden kunnen worden om spreiding te creëren;
    c. En hierover de Kamer binnen 2 maanden te infomeren.

Aan beide moties wordt voldaan door de huidige AIT's in lijn met het verrichte onderzoek naar een afdoende veiligheidsniveau te brengen in de komende jaren (uniformering) en dat door in Sittard 7 extra plekken op UBI niveau worden gerealiseerd.

4.2 Financiële overwegingen

Zoals hierboven aangegeven worden er in de vier bestaande AIT's voor €10 mln aan mitigerende maatregelen getroffen waarmee deze AIT's beter beveiligd

worden. Deze maatregelen zullen komende zomer gereed zijn. De investeringskosten van de uitbreiding van de AIT-capaciteit in PI Sittard zijn begroot op € 15 mln. De budgettaire gevolgen van de noodzakelijke veiligheidsmaatregelen en de extra capaciteit worden binnen de bestaande DJI-begroting ingepast. Dit wordt verwerkt bij 1e suppletoire begroting 2024.
De beoogde capaciteit kan eind 2024 gereed zijn.

Directoraat-Generaal Straffen en Beschermen
Directie Sanctie- en Slachtofferbeleid
Forensische Zorg

Datum
2 februari 2024

Ons kenmerk
ntb

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

5.1 Toelichting

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.